

Regeringskansliet
Justitiedepartementet

En tydligare bestämmelse om hets mot folkgrupp (SOU 2023:17)

Åklagarmyndigheten tillstyrker förslagen med följande synpunkter.

Åklagarmyndigheten delar utredningens bedömning att de föreslagna lagändringarna i stort kommer leda till en tydligare lagstiftning. Detta gäller i synnerhet tillägget ”uppmanar till våld mot” som föreslås införas i 16 kap. 8 § brottsbalken.

Förnekande, urskuldande eller uppenbart förringande av Förintelsen och andra internationella brott

När det gäller förnekelsegärningarna har Åklagarmyndigheten förståelse för att det straffbara området avgränsats till att endast gälla förnekanden av vissa brott som grundar sig på svenska domstolars eller erkända internationella domstolars lagakraftvunna domar. Med denna avgränsning uppkommer dock vissa frågeställningar som inte till fullo besvaras av utredningen. Vilka brott är det som inte får förnekas, urskuldas eller uppenbart förringas? Är det t.ex. endast det eller de brott som omfattas av och anges i domarna eller är det möjligt att gå därutöver? Med utgångspunkt i ett par svenska domstolsavgöranden (se ”Krigsposeringarna” NJA 2021 s. 303 och RH 2017:59), som avser mindre omfattande krigsförbrytelser i väpnade konflikter, uppkommer således frågan om det endast är de specifika förbrytelserna som inte får förnekas eller de väpnade konflikterna i stort?

Hetsgärningar mot enskilda i en skyddad grupp

Utredningens förslag att hets mot folkgrupp även ska omfatta gärningar begångna mot enskilda individer är lovvärt men kan leda till tillämpningsproblem. Ett belysande exempel är om någon sprider hatbudskap mot en viss folkgrupp utanför en lokal där flera personer tillhörande folkgruppen befinner sig. Är det då fråga om brott mot varje enskild person i lokalen?

Ett möjligt utfall av den föreslagna lagändringen är att det blir betydligt fler skadeståndsberättigade målsäganden än med nuvarande lagstiftning, vilket i sin tur kan leda till en ökad arbetsbelastning inom rättsväsendet.

I utredningen framgår vidare att för att det ska vara fråga om brott mot enskild krävs bl.a. att den drabbade objektivt sett måste tillhöra den skyddade gruppen. En sådan tillämpning står i skarp kontrast till den bedömning som görs med nuvarande lagstiftning (se exempelvis 29 kap. 2 § 7 p. brottsbalken), där man istället utgår ifrån gärningspersonens subjektiva uppfattning om den enskildes gruppstillhörighet. Som en följd av detta kan bevisning behöva föras om att en enskild ska anses tillhöra en viss grupp, vilket kan framstå som integritetskränkande för den enskilde och riskera att förskjuta fokus från motivet till brottet till den enskildes person och gruppstillhörighet.

Detta yttrande har beslutats av tillförordnade riksåklagaren Katarina Johansson Welin efter föredragning av kammaråklagaren Anders Svensson. I den slutliga handläggningen av ärendet har också överåklagaren Mikael Björk och kammaråklagaren Fredrik Ingblad deltagit.

Katarina Johansson Welin

Anders Svensson

Kopia till
Kommunikationsavdelningen
Rättschefen
Biblioteket